

SEFİL SADIK, SADIK KIYAK (d. 1947)*

Âşık, zakir

Mehmet Taner TÜRK

Anahtar Kelimeler: Sefil Sadık, Tekke Edebiyatı, Aydıncık, Yozgat, 20. Yüzyıl Türk Edebiyatı

Asıl adı Sadık Kıyak olan ve şiirlerinde Sefil Sadık mahlasını kullanan âşık, 1947 yılında Yozgat'ın Aydıncık ilçesinin Kırımoluk köyünde doğar. Annesinin adı Sultan, babasının adı İbrahim'dir. Oldukça zor şartlar altında geçen çocukluk yıllarında sayısı fazla olmayan keçileri sayesinde çobanlıkla ve daha sonra da inşaatlarda çalışarak geçimini sağlamaya çalışmıştır. Çocukluğunu köyünde geçiren Sadık Kıyak ilkokul tahsilini de orada yapmıştır. Âşık, tahsilinin ilk üç senesini okulda devamını ise okulda üçüncü sınıftan sonraki sınıfların bulunmaması neticesinde dışarıdan bitirmiştir. Sevdiği kızın ona verilmemesi üzerine sevgilisini kaçıarak evlenmiştir. Evli ve altı çocuk babası olan âşığın dört erkek iki tane de kız çocuğu vardır. İki dönem köy muhtarlığı da yapmış ve emekli olmuştur. Köyde çocuklarını okutamadığı için muhtarlık sonrasında ailesiyle Ankara'ya göç etmiştir. Ayrıca köyün yolunun ve suyunun olmaması da köyden kente göçü hızlandırmıştır. Günümüzde ise Cem Vakfı'nın Hüseyin Gazi Cem Evinde zakirlik yapmaktadır (Develi 2010: 341; www.ozaninsesi.tr). Çoğu âşık gibi Âşık Sefil Sadık da devletin ve diğer paydaşların âşıklara ve âşıklık geleneğine maddi ve manevi olarak destek vermesi gerektiğine inanmaktadır. Ancak bu şekilde geleneğin yaşayabileceğine inanmaktadır.

Nimri ocağından Şih Hasan'ı rehberlerinden gören Âşık Sadık Kıyak'ın geçmişi Malatya Arapkir Şih Hasan'daki Bayat Aşireti'ne dayanır. Alevi-Bektaşî kültürüne ve geleneğine bağlıdır. Genç yaşta âşıklık geleneğine de ilgi göstermeye başlayan âşık, saz çalıp şiir yazmaya 15 yaşında başlamıştır. Bağlama dışında kaval da çalmaktadır. Mahlası Sefil Sadık'tır. Dedeleri gibi kendisi de zakirlikle uğraşan Kıyak, yaklaşık yarım asırdır gittiği yörelerde cemaate zakirlik yapmaktadır. Değişleri Ozan Gazi Barış tarafından da söylenen Sadık Kıyak, usta-çırak ilişkisiyle âşıklık geleneğini yaşamıştır. Hüseyin Dede ve Abidin Dede'den zakirliğe dair bilgiler edinmiştir. Babası zakir olmayan âşık, geleneği dedesinden devralmıştır (www.ayhanaydin.info).

Badeli âşık olmadığını ve badeye inanmadığını söyleyen fakat âşıklığın manevi bir duygu olduğunu ve bu yüzden rüyalara inandığını belriten Âşık Sadık Kıyak, bir gün hastalanır ve bu hastalık esnasında rüyasında ya da hayalinde bir kubbe görür. O kubbedeki bir zatla arasında geçen bir diyalog neticesinde aşk ve ilham edindiğini ve sazı bu sayede ilerletip o sırada kendisinden daha iyi saz çalan abisinin önüne geçtiğini belirtmektedir. Mahlası olan "sefil"i arkadaşları bir sohbet esnasında koymuştur. İrticalen şiir söylemeyen Sefil Sadık, yazdığı şiirlerin faydalı olması için en az bir hafta şiiri üzerinde yoğunlaşarak düzeltmeler yapmaktadır (Develi 2010: 342).

Nesimî, Viranî, Fuzulî, Pir Sultan, Kul Himmet, Yeminî ve en çok da cem ozanı olan Şah Hatayî'den etkilenen âşığın basılı bir eseri olmamasına rağmen bir çok taş plağı bulunmaktadır. Aşık Mahzuni, Ali Kızıltuğ ve İsmail İpek ile birlikte âşık meclislerinde bulunmuştur. Fazla türkü söylemese de *Bir Güzelin Hasretinden Ahından* isimli türküyü ilk o seslendirmiştir. Deyiş ve duvazlardan oluşan bir de CD çıkarmıştır (www.ayhanaydin.info).

İlk şiirlerini Abdal Musa ve Hüseyin Gazi'ye yazan Âşık Sadık Kıyak'ın bütün şiirleri ilahi aşk üzerinedir. Beşeri aşk üzerine şiirleri olan Aşık Veysel'i de bu yüzden eleştirmektedir (Develi 2010: 342). Bu görüşlerinden hareketle âşığın sanatını dünyevi değil uhrevi bir zeminde meydana getirmeye çalıştığı anlaşılmaktadır.

Kaynakça

DEVELİ, S. (2010). "Aşık Sefil Sadık (Sadık Kıyak)". *Sazın ve Sözü'n Sultanları Yaşayan Halk Şairleri- III*. Ed. Fatma Ahsen Turan, Mehtap Demir, Başak Uysal, Seda Acı. Ankara: Gazi Kitabevi. 341-352.

<http://ayhanaydin.info/soylesiler/ozanlar/156-sadik-kiyak> [Erişim Tarihi: 11.04.2019].

<https://ozaninsesi.tr.gg/Sad&%23305%3Bk-K&%23305%3Byak.htm> [Erişim Tarihi: 07.04.2019].

* Bu madde, Mehmet Taner TÜRK, "SEFİL SADIK, Sadık Kıyak", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sefil-sadik-sadik-kiyak> adresinden Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü tarafından verilen izinle alınmıştır.